

‘Natuur lijdt onder stikstofhandel’

Overheden gebruiken de stikstofrechten van gesloten bedrijven voor hun bouwprojecten, terwijl dit vermoedelijk niet mag.

Door onze redacteuren

Milo van Bokkum en **Martin Kuiper**

AMSTERDAM. Het hergebruik van stikstofrechten van gesloten of gestopte bedrijven leidt in sommige gevallen ertoe dat de natuur achteruitgaat. Hoewel overheden regelmatig van deze rechten gebruikmaken om bouwprojecten te laten doorgaan, is het vermoedelijk niet toegestaan volgens de Wet natuurbescherming, zegen deskundigen tegen *NRC*.

In mei 2019 oordeelde de Raad van State dat er jarenlang te weinig was gedaan om de stikstofneerslag in Nederland terug te dringen. De natuur had hierdoor extra schade opgelopen. De vergunningverlening van duizenden bouwprojecten van provincies, gemeenten en het Rijk kwam hierdoor abrupt stil te liggen.

Om projecten toch door te kunnen laten gaan zijn overheden op zoek gegaan naar ‘geitenpaadjes’: complexe juridische uitwegen om toch te kunnen bouwen. Zo kunnen overheden bijvoorbeeld een boerderij kopen en die sluiten, om zo stikstofruimte vrij te maken voor eigen projecten.

Daarbij is het op dit moment in veel provincies ook toegestaan gebruik te

maken van de stikstofruimte van ondernemingen die allang niet meer draaien. Zo gebruikt de provincie Noord-Holland de stikstofruimte van een fabriek die al sinds de eeuwwisseling gesloten is. De rechten worden gebruikt voor de bouw van een complex met luxe appartementen. In Zeeland gebruikt de gemeente Schou-

---

Sinds de stikstofuitspraak uit 2019 zoeken overheden naar juridische uitwegen

---

wen-Duiveland de stikstofruimte van een warenhuis dat zeven jaar geleden is afgebrand.

Gemeenten en provincies menen op basis van bestaande wetgeving en jurisprudentie dat dit mag, maar volgens deskundigen klopt dit niet. Sinds de uitspraak van de Raad van State mag „er netto geen toename van stikstof zijn”, zegt Jan Willem Erisman, hoogleraar milieu en duurzaamheid in Leiden. Andere deskundigen onderschrijven dit. Volgens Erisman geldt de feitelijke uitstoot ten tijde

van de uitspraak als uitgangspunt - en niet een situatie die bijvoorbeeld twintig jaar geleden het geval was.

Een woordvoerder van het ministerie van Landbouw (LNV) erkent dat niet bij elk project „met 100 procent valt uit te sluiten dat er niet meer stikstof wordt uitgestoten”. Bij hoeveel projecten er meer stikstof wordt uitgestoten, weet hij niet, omdat dit niet landelijk wordt bijgehouden en de provincies verantwoordelijk zijn voor de verlening van vergunningen. Het ministerie „monitort” het hergebruik van stikstofruimte en heeft hier met provincies contact over.

Natuurgebieden in slechte staat

De Nederlandse natuurgebieden verkeren momenteel in zeer slechte staat doordat er jarenlang te veel stikstof neer is geslagen. Volgens deskundigen wordt de natuur door gepuzzel met stikstof extra belast. Volgens Raoul Beunen, universitair hoofddocent aan de Open Universiteit en deskundige op gebied van stikstofbeleid, heeft het Rijk adviezen van onder meer de Raad van State over de gevaren van handel in stikstof genegeerd.

Na de uitspraak van de Raad van State moest het Rijk, volgens Beunen,

een oplossing vinden voor het vergunningsprobleem voor bouwprojecten die stil kwamen te liggen: „Maar die oplossing heeft het probleem alleen maar groter gemaakt. De berekeningen in de handel van stikstofruimte gaan veelal uit van een papieren werkelijkheid.”

Vorig jaar bleek uit onderzoek van *NRC* al dat honderden boeren vlakbij

natuurgebieden toestemming hebben gekregen hun veestapel uit te breiden en dat de natuur hierdoor extra schade opliep. In het regeerakkoord stelt het nieuwe kabinet zichzelf een forse opgave: de stikstofuitstoot moet in 2030 gehalveerd zijn vergeleken met 2019.

[+] Stikstofgepuzzel pagina 4-5